

Zwarte lente

Auteur: Kees Opmeer

Illustraties: Saskia Halfmouw

L E E S									
L	Leeservaring								
	A	B	C	D	E	F	G	H	
A	AVI								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
T	Thema								
	dieren; dood								
Toegekend door KPC Groep te 's-Hertogenbosch									

Aanvulling op Leeslatthema's: loyaliteit, dilemma, afscheid

Genre: dierenverhaal

Aantal bladzijden: 128

1 Korte inhoud

Riemer is een van de hoofdpersonen van het boek. Zijn vader is dierenarts. Met zijn vader gaat hij naar boer Kassies. Een geit moet jongen, maar de bevalling verloopt niet goed. Het diertje is echter al geboren op het moment dat Riemer en zijn vader bij boer Kassies komen. Riemers vader denkt dat het geitje te zwak is om in leven te blijven. Hij wil haar laten inslapen. Riemer protesteert heftig. Hij wil proberen het geitje in leven te houden door haar met de fles te voeden. Het mag van boer Kassies. Zijn vader stemt er dan mee in onder voorwaarde dat ze het niet langer dan één week aan zullen kijken. Het lijkt niet te lukken, het diertje drinkt niet. Echter op het allerlaatste moment, keert het tij. Het geitje drinkt en wordt sterker; dan geeft Riemer het geitje een naam: Kanjer, omdat ze bijna dood was, maar het toch gehaald heeft.

Niels is de tweede hoofdpersoon van het boek. Hij heeft een hond: Wolf. Ze kan moeilijk rennen en is snel moe. Als Niels met haar gaat wandelen, blijft ze plots op het zebrapad liggen. Met moeite krijgt hij Wolf weer thuis. De dierenarts komt langs en constateert dat Wolf ernstig ziek is. Hij stelt voor Wolf af te maken. Niels wil echter niet opgeven en verwijt zijn vader dat hij eigenlijk liever wel wil dat Wolf afgemaakt wordt. Zijn vader reageert daarop geprikkeld en zegt: 'Goed, ik zal je laten zien wat voor soort vader ik ben' en belt een andere dierenarts: de vader van Riemer.

Op het spreekuur ontmoeten ze Riemer die zijn vader helpt. De diagnose is een ontstoken baarmoeder; de vader van Riemer wil de hond wel opereren, al geeft ook hij niet veel hoop. Riemer vraagt aan Niels het e-mailadres, zodat hij hem kan laten weten hoe de operatie verlopen is. En gelukkig, de operatie verloopt goed, en Wolf kan na enige dagen naar huis terug.

Riemers vriend Vlo, woont op een boerderij. Als ze samen door de buurt fietsen, zien ze ontsmettingsmatten, zwarte linten aan bomen en linten die de erven van boerderijen afsluiten. Er heerst MKZ. De koeien van één boer zijn al geruimd. Ook ziet Riemer een bord met de tekst RUIMEN IS MOORD. Vlo heeft het er erg moeilijk mee: 'Morgen zijn wij aan de beurt,' zegt hij. Maar Riemer wil eigenlijk niet horen wat Vlo zegt.

Als de moeder van Riemer vertelt dat alle dieren in de buurt geruimd moeten worden, ook geiten, kan hij niet langer zijn kop in het zand steken. Op het moment dat de vader van Riemer Kanjer een spuitje komt geven, besluit Riemer om met Kanjer te vluchten. Hij loopt met het dier door het bos naar een landweg, daar stopt een auto naast hem. De oude man achter het stuur zegt: 'Instappen, allebei.' Het blijkt Kassies te zijn. Hij brengt hen naar een verlaten theehuis.

Niels is woedend op zijn vader. Hij verwijt zijn vader dat hij meehelpt met de ruimen van de beesten. Zijn vader vertelt hem dan dat hij die dag een beest heeft laten redden en dat het geitje bij het oude theehuis is. Niels mailt dat nog snel naar Riemer, voordat hij het geitje brood en drinken gaat brengen.

De vader van Riemer ontdekt de e-mail van Niels en dwingt Riemer met hem mee te gaan, om alsnog het geitje te ruimen. In het theehuis ontmoeten ze Niels en zijn vader. Niels' vader legt uit wat hem bezielde om tegen alle regels in te gaan en een geitje te redden: 'Ik dacht aan de ruzie die we hadden over het ruimen en ik dacht: misschien ben ik niet de beste vader van de wereld, maar ik hou wel heel veel van hem. Daarom heb ik het gedaan.' Het is even doodstil. 'Dat kan u uw baan kosten,' zegt Riemers vader. 'Dat moet dan maar, sommige dingen zijn belangrijker.' En dan ziet Riemer hoe zijn vader het spuitje op de grond laat vallen.

2 Villa-aspecten

2a Inleidend tekstje

(De teksten met een grijze achtergrond komen uit het boek. De paginanummers staan erbij.)

Zwarte lente wordt ingeleid met de volgende tekst:

Onmacht? Weet je wat dat is? Er gaat iets ergs gebeuren en je kan niets doen om het tegen te houden. Regels zijn belangrijker dan een levend wezen. Zelfs je vader vindt dat. Is er dan niemand die je kan helpen?

Deze intro is bedoeld om de lezer op het spoor van de emotie van het boek te zetten. Kennen de kinderen het woord onmacht? Kunnen ze het woord verduidelijken aan de hand van een voorbeeld?

Hebben zij zich wel eens onmachtig gevoeld, bijvoorbeeld toen er iets ging gebeuren wat ze niet wilden, maar wat ze niet tegen konden houden?

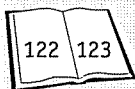
Kunnen volwassenen ook onmachtig zijn? Welke 'machten' kunnen bijvoorbeeld sterker zijn dan volwassenen?

Kunnen de kinderen, nadat ze het boek gelezen hebben, uitleggen waardoor en waarin

Vlo, Riemer, de vader van Riemer en de vader van Niels onmachtig zijn?

2b Villa Alfabet

Taalkamer

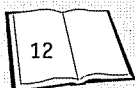
Zwart... waar denk je aan?

Lente... waar denk je aan?

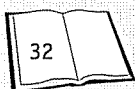
Maar nu: *Zwarte lente...* Waar denk je dan aan?

In de Taalkamer wordt de lezer (op een verhulde manier) gewezen op bijzondere taal in het boek, in dit geval de bijzondere combinatie van de woorden 'zwarte' en 'lente'. Kunnen de kinderen associëren bij de woorden zwart en lente? Zit daar een tegenstelling in? En wat vinden ze dan van 'zwarte lente'? Passen de woorden wel bij elkaar?

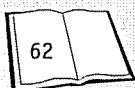
Riemer is gevoelig voor de lente:

Hij ruikt vaag de lente die de zachte avondwind met zich meevoert. Riemer houdt van de lente, het begin van nieuw leven.

Voor Riemer is de lente pas echt begonnen als de koeien weer in de wei rondlopen en natuurlijk de pasgeboren lammetjes. Dat vindt hij zo'n mooi gezicht.

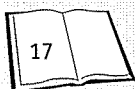

Gelukkig heeft Riemer veel leuke dingen die hem in beslag nemen: Kanjer natuurlijk en Wolf die door zijn vader beter is gemaakt en ook het voorjaar dat er aankomt. Ze houden de sombere gedachten tegen die soms in zijn hoofd willen rondspoken.

Waarom zou de schrijver dit vertellen over Riemer?

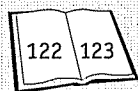
Welke elementen in het boek maken de lente voor Riemer zwart?

Niels denkt heel anders over de natuur:

Aan de takken van sommige bomen zitten al dikke knoppen, maar wat kan hém dat schelen? Hij let nóóit op dat soort dingen en nu helemaal niet.

Gebruikt de auteur de beschrijvingen van de natuur ook om iets te vertellen over de karakters van Riemer en Niels?

De 'even-alleen-zijn'-kamer

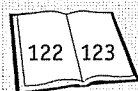
De vader van Niels maakt alle dieren dood. Of toch niet?

Riemers vader geneest alle dieren. Of toch niet?

In De 'even-alleen-zijn'-kamer worden gevoelens uit het boek nadrukkelijker aan de orde gesteld. In dit geval de emoties die samenhangen met de relaties tussen Niels en zijn vader en tussen Riemer en zijn vader. Zij doen (voor hun werk) dingen die hun zoons afkeuren. Toch lijken de beide vaders in het boek steeds vast te houden aan hun mening: de vader van Niels helpt mee met het ruimen van de dieren. Ook al weet hij dat zijn zoon het niet met hem eens is. Hoe vindt Niels dit? En wat zou hij daarbij voelen? Maar aan het einde van het boek wil zijn vader toch een uitzondering maken: hij zorgt voor een schuilplaats voor Kanjer. Wat zou Niels nu van zijn vader vinden? En hoe zou hij zich voelen?

De vader van Riemer is dierenarts. Hij geneest veel dieren (bijvoorbeeld Wolf, de hond van Niels), maar hij werkt ook mee aan het doden van de dieren die misschien MKZ hebben. Dus: geneest hij alle dieren; of toch niet? En houdt hij aan zijn mening vast? Wat vindt Riemer van zijn vader als hij de dieren geneest en als hij Kanjer wil doden? Wat voelt Riemer dan?

Weten de kinderen zeker hoe het verhaal afloopt: wat denken ze, geeft de vader van Riemer geen spuitje meer?

Speelzolder

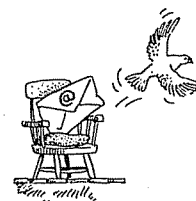
Stel je voor:

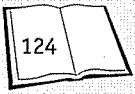
Kassies helpt Riemer niet. Waar zou Kanjer dan terecht zijn gekomen?

De opdracht op de Speelzolder zet de lezer aan om na te denken over een mogelijk andere afloop van het verhaal. Als er iets anders gebeurd was, hoe zou het verhaal dan verder gelopen zijn?

Laat de kinderen fantaseren over deze situatie: Riemer dwaalt met Kanjer door de weilanden en door het bos. Overal worden dieren geruimd en wordt er streng gecontroleerd of er dieren vervoerd worden. Waar zou Riemer dan heen zijn gegaan met Kanjer en wat zou er met Kanjer gebeurd zijn? Zou hij Kanjer achtergelaten hebben in het bos? Misschien toch nog gevonden door de ruimers van de dieren? Of gevonden door iemand anders? Was Kanjer misschien komen aanlopen bij een boerderij waar hij verder kon blijven? Zou Riemer na de MKZ-tijd Kanjer weer teruggekregen hebben? Hoe dan?

Kees Opmeer heeft aan de lezers een e-mail gestuurd.
De tekst luidt:

Van: keesopmeer@hotmail.com
(of mail via: villa@maretak.nl)
Aan: <alle lezers van Villa Alfabet>
Onderwerp: Zwarte lente

Hallo lezer,

In deze e-mail zal ik iets over mezelf en over dit boek vertellen. Met mijn drie dochters en mijn vrouw woon ik in Ruinen. Dat is een klein dorpje in Drenthe aan de rand van een mooi natuurgebied. Mijn dochters en mijn vrouw helpen mij altijd met schrijven. Elke keer als ik een paar hoofdstukken af heb, gaan zij aan het lezen. Daarna houden we dan een soort familievergadering en hoor ik al het commentaar dat ze hebben. Eerlijk gezegd: dat valt soms niet mee. Ze zijn heel streng voor mij en ik moet vaak veel verbeteren. Maar ik ben er toch blij mee, want... ze hebben meestal gelijk. Ook met dit boek hebben ze me goed geholpen. Ik weet nog goed hoe ik op het idee kwam. Het was in de tijd dat er Mond en Klauw Zeer heerste. Ik schrok heel erg toen ik een keer in zo'n MKZ-gebied was: overal lege weilanden, afgesloten boerderijen, zwarte linten aan de bomen. Ik dacht toen: je zou hier toch wonen en een dier hebben waar je veel van houdt, bijvoorbeeld een geitje. Opeens hoor je dat het dood moet, geruimd, al mankeert het niks. Zo is het begonnen.

Ik vind het leuk om mailtjes te krijgen, dus ga je gang. Ik beloof je: je krijgt altijd antwoord.

Groeten van Kees

Kees Opmeer vertelt hoe hij op het idee van het boek is gekomen: hij schrok erg van de lege weilanden, de afgesloten boerderijen en de zwarte linten aan de bomen. En hij schrok van het idee: een dier hebben waar je veel van houdt en dat plotseling geruimd moet worden ook al is het niet ziek.

Zouden schrijvers zo vaker op het idee van een boek komen, schrijven over iets dat echt gebeurd is?

Kees Opmeer schrok: helpt schrijven ook als je van iets geschrokken bent?

Hij woont in Drenthe aan de rand van een natuurgebied. Zou het onderwerp van het boek te maken kunnen hebben met de ligging van zijn woonplaats?

Zijn dochters en zijn vrouw helpen hem met schrijven. Hoe doen ze dat? Hij vertelt dat ze heel streng zijn en dat hij heel veel moet verbeteren en toch is hij daar blij mee. Waarom is hij daar blij mee? Hoe zou dat kunnen: blij zijn als de ander streng is? En stel je voor: je vader of moeder schrijft iets en jij mag zeggen wat je ervan vindt.

Kees Opmeer belooft: je krijgt altijd antwoord. Dus, stuur hem zeker een mailtje. (Zie ook verwerkingsblad 4b).

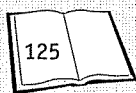

2c Vragen naar aanleiding van de Villaatjes

Na de hoofdstukken 7, 12 en 16 staan in het boek de Villaatjes afgedrukt. De vragen die daarbij horen en achter in het boek staan, zijn hieronder weergegeven.

Als u met de kinderen over het boek praat nadat ze het hebben uitgelezen, neem dan een selectie uit de vragen met hen door. Laat in eerste instantie de kinderen kiezen over welke vragen ze willen praten. Vraag dóór als er niet zo veel uitkomt. Vraag vooral weer naar eigen ervaringen en gevoelens in situaties die de kinderen zelf hebben meegemaakt. Er is niet altijd één juist antwoord. De inhoud van het antwoord van de kinderen is vaak van ondergeschikt belang; het gaat om het denken over (een deel) van het boek.

U kunt er ook voor kiezen om de vragen meteen te bespreken als de hoofdstukken waarop de vragen betrekking hebben, gelezen zijn.

Vragen na hoofdstuk 7, bladzijde 48

- 1 'Dat wordt niks meer,' zegt de vader van Riemer. 'Het is egoïstisch om een dier zo te laten lijden.' Vind jij dat ook?

Vinden de kinderen dat je een ziek dier dood kunt maken? Of moet je altijd proberen om een ziek dier beter te maken? En als het dier veel pijn heeft, wat moet je dan doen?

De vader van Riemer gebruikt het woord egoïstisch. Wat vinden de kinderen daarvan? Begrijpen ze dat woord, hier in dit verband?

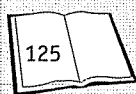
Hoe zouden de kinderen zich voelen als hun huisdier erg ziek was of zelfs afgemaakt moest worden?

- 2 Begrijp je waarom Niels, zonder iets te zeggen, wegloopt?

Begrijpen de kinderen hoe Niels zich voelt? Wat denken ze: wéét Niels niets te zeggen of kán hij even niets zeggen? Waardoor zou dat laatste in dit geval kunnen komen? 'Geen dank hoor, denkt Riemer, raar joch.' Wat vinden de kinderen van deze gedachte van Riemer. Gaven ze Riemer gelijk toen ze dat lazen?

- 3 Zal Wolf genezen?

Denken de kinderen dat Wolf nog beter kan worden? De eerste dierenarts dacht dat Wolf niet zou kunnen genezen. Ook de vader van Riemer had zijn zorgen. Zou het wel goed met Wolf aflopen? Waarom denken ze dat?

Vragen na hoofdstuk 12, bladzijde 77

- 1 Riemer ziet zwarte linten en een bord met: RUIMEN IS MOORD. Hij hoort: 'Morgen zijn wij aan de beurt.' Welke gedachten zou Riemer toen gehad hebben?

Wat zou Riemer denken bij zwarte linten en een bord met die tekst? Zou hij weten wat het woord ruimen betekent? En begrijpen waarom de linten zwart zijn?

Zou Riemer het eens zijn met de tekst van het bord? En wat is de mening van de kinderen?

Zou hij al de betekenis hiervan voor Kanjer inzien? Beseft hij wat het voor Vlo betekent?

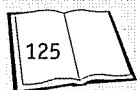
2 Vlo belt naar Riemer of hij wil komen. Riemer wil eigenlijk niet maar gaat toch. Wat zou jij hebben gedaan?

Wat zouden de kinderen gedaan hebben? Er is iets vervelends aan de hand bij de boerderij van Vlo. Zouden ze dat wel mee willen maken? Dan belt een vriend. Zouden ze dan gaan?

Helpt het als er iemand bij je komt als er iets vervelends gebeurt?

3 Riemer moet binnenkort afscheid nemen van Kanjer. Hoe zou jij je voelen? Wat zou jij doen?

Riemer heeft voor het geitje gezorgd, hem 's nachts eten gegeven, een hok voor hem gebouwd. Kanjer komt hem vrolijk tegemoet als hij Riemer hoort. Hoe zouden de kinderen zich voelen als zij zo'n huisdier zouden hebben? En hoe zouden zij zich voelen als ze dan afscheid zouden moeten nemen? En wat zouden zij doen?

Vragen na hoofdstuk 16, bladzijde 101

1 Hoe voelt Riemer zich als zijn vader, met zijn dokterstas in zijn hand, eraan komt?

Weet Riemer wat er aan de hand is? Hij weet wat er in de tas zit. Hij begrijpt vast wel waarom zijn vader de tas bij zich heeft. Weet hij wat er zou kunnen gebeuren? Hoe zouden de lezers zich voelen als ze denken dat hun (gezonde) huisdier gedood wordt? Zouden ze de emoties kunnen beschrijven, bijvoorbeeld in lichamelijke gewaarwordingen: voelen ze pijn in hun buik, rillingen over hun lijf?

2 Waar zou jij naartoe zijn gegaan, als je in de schoenen van Riemer stond?

Is er eigenlijk wel een plaats waar hij heen kan gaan? Kent hij iemand waar hij naartoe zou kunnen gaan? Of moet hij juist niet naar iemand toegaan?

3 Als jij Riemer was, zou jij dan instappen bij de oude man?

Instappen in een vreemde auto: is dat wel verstandig? Of is hij ingestapt zonder na te denken?

Hadden de kinderen verwacht dat het boer Kassies zou zijn?

3 Extra verdieping

3a Praten over taal en gevoel

Naast het praten over de kamers in de Villa en de Villa-vragen zijn er meer onderwerpen waarover u met de kinderen kunt praten:

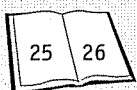
Emoties

Het boek roept waarschijnlijk sterke emoties bij hen op: het verlies van je lievelingsdier, ziekte van je hond, je vader doet iets waar je het niet mee eens bent, onverwacht doet hij iets anders.

Welk gevoel vonden de kinderen het sterkst bij het lezen van het boek? Kunnen zij een stukje voorlezen, waardoor zij geraakt werden? Waarom hebben zij dat stukje tekst uitgekozen?

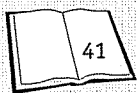
Relatie vader en zoon

De relatie tussen Niels en zijn vader is in het begin van het boek gespannen, Niels denkt negatief over zijn vader. De onderstaande fragmenten laten dat zien:

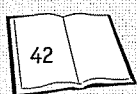
Zijn vader is weer achter de krant verdwenen. 'Of dat luie beest moet nodig naar buiten,' klinkt het binnensmonds.

Je bent zelf lui, denkt Niels. Zodra hij van zijn werk thuiskomt, gaat z'n vader zitten en blijft hij zitten. Hij doet altijd alsof hij heel hard moet werken, maar volgens Niels valt dat wel mee. Hij komt vaak in slachthuizen en moet dan beesten keuren of zoiets. Bah, Niels gruwelt ervan, hij zou dat soort werk nooit willen doen. Maar als je er wat van zegt, wordt zijn vader kwaad. Je eet er ook van, zegt hij dan altijd.

Niels kijkt zijn vader van dichtbij aan. Hij ziet stoppelhaartjes op zijn gezicht, sommigen beginnen al grijs te worden. Niels vindt het niet fijn als hij zich niet geschoren heeft. Hij maakt zijn gezicht zo onaardig, zo onverschillig.

Hij snapt niet waarom zijn vader daar zo gemakkelijk over doet. Het kan hem waarschijnlijk niets schelen als Wolf er niet meer zou zijn.

Hij is niet trots op zijn vader, zoals die Riemer dat is op zijn vader. Maar dat hoeft hij niet te weten.

Begrijpen ze ook dat Niels vindt dat Riemer niet hoeft te weten dat hij niet trots is op zijn vader? Wat zouden ze zelf doen in zo'n geval?

Misschien kunnen de kinderen nog meer fragmenten aanwijzen waaruit de moeizame relatie blijkt (b.v. bladzijde 45, 91).

Weet de vader van Niels hoe zijn zoon over hem denkt?

'Dat is een rotopmerking,' zegt zijn vader. 'Dan ken je me slecht jongen, wat denk je eigenlijk wel van mij?' Opeens staat hij op. 'Goed, ik zal je laten zien wat voor soort vader ik ben.'

Wat zou Niels van zijn vader aan het eind van het boek vinden? Is er dan iets veranderd? Komt dat door Niels of door zijn vader?

De relatie tussen Riemer en zijn vader is in het begin van het boek wel goed: Riemer wil ook graag dierenarts worden, hij helpt zijn vader bij het spreekuur en hij is trots op zijn vader. Iedereen vindt hem een goede dierenarts. Later in het boek verandert dit als zijn vader Kanjer wil laten inslapen.

Hoe zou de relatie zich verder ontwikkelen? Zie ook het slot van het boek.

Zien de kinderen dat de relaties tussen Riemer en zijn vader en Niels en zijn vader zich tegengesteld ontwikkelen in het boek?

Vriendschap

Riemer heeft 'vriendschap' met Vlo. Hoe zou jij het vinden als je vriend je zo noemde? Riemer twijfelt er soms aan of Vlo werkelijk een vriend is. 'Ze zijn wel vaak samen, maar ze vertellen elkaar bijvoorbeeld geen geheimen' (bladzijde 32). Zouden het dan vrienden zijn? Of blijkt de echte vriendschap later in het boek? Vlo belt hem op als de dieren op de boerderij geruimd worden en hij wil dat Riemer komt (bladzijde 77).

Zouden de kinderen het vriendschap vinden wat er tussen Riemer en Vlo is?

Wat vinden de kinderen belangrijke elementen voor een vriendschap? Samen dingen doen of samen praten of kan dat per vriend(in) verschillen?

Niels en Riemer vonden elkaar in het begin vreemd. 'Een geit als huisdier' (bladzijde 55) en Niels vindt Riemer 'maar een watje, zoals hij praat en eruitziet. Hij zal wel een braaf uitslovertje zijn, die denkt alles beter te weten' (bladzijde 56). Hij vindt hem 'een vegetariër met rare ideeën' (bladzijde 71). Toch mailt Niels met Riemer. En hoe is de vriendschap aan het eind van het boek?

Taalgebruik

In het boek worden woorden gebruikt die het leed verzachten. 'In laten slapen' en 'ruimen' betekenen in dit boek 'doodmaken'. Wat dachten de kinderen toen ze voor het eerst deze woorden lazen? Kenden ze de woorden al? Snappen ze waarom de dierenarts deze woorden gebruikt in plaats van het woord doden?

3b Kennis van genres

Het boek is een realistisch dierenverhaal. Het had echt gebeurd kunnen zijn en is geïnspireerd op de werkelijkheid.

Weten de kinderen ook nog iets van de tijd dat er MKZ heerste? Mochten de kinderen

niets weten over Mond en Klauw Zeer laat de kinderen dan opzoeken wat MKZ is en wanneer het in Nederland heerste. Wat is er toen gebeurd? Hoe is de stand van zaken nu? Is er nu nog MKZ? Zijn er nog wel vaker grote epidemieën geweest van dierenziekten?

Wat is het verschil tussen een journalist die over die tijd schreef en het verhaal van Kees Opmeer? Mag een journalist partijdig zijn? Mag Kees Opmeer partij kiezen in zijn boek? Doet hij dat ook?

Kun je *Zwarte lente* ook gebruiken als je een spreekbeurt over MKZ wil houden?

Het boek is aanvankelijk volgens twee verhaallijnen opgebouwd: het verhaal over Kanjer en Riemer en het verhaal over Wolf en Niels. Wanneer komen de verhalen voor het eerst samen. Waarom zou de schrijver deze verhalen zo geschreven hebben?

Het boek is ook spannend. Hoe heeft de schrijver ervoor gezorgd dat het een spannend boek werd? Is hij bijvoorbeeld gestopt op een spannend moment en is hij verder gegaan met een andere verhaallijn? Was het voor de kinderen onzeker hoe het af zou lopen?

Het boek is ook een verhaal met dieren. Spelen de dieren in het boek een belangrijke rol? Krijgt de lezer te weten hoe de dieren zich voelen? Ze praten niet, maar maken toch duidelijk wat ze vinden: Wolf die sjokt als hij ziek is, Kanjer die kwispelt als hij Riemer ziet.

Thema's en motieven

Achterop het boek worden twee thema's genoemd: vinden de kinderen dat de belangrijkste thema's uit het boek? Kunnen ze zelf nog een thema noemen?

Eén van de thema's van het boek is omgaan met het (dreigend) verlies van je lievelingsdier. Wolf is het lievelingsdier van Niels, Kanjer dat van Riemer. Ze dreigen allebei hun dier te verliezen. Het is voor beiden een ingrijpende ervaring. Maar vinden de kinderen de situatie echt hetzelfde? Riemer moet een gezond, jong dier afstaan, Niels dreigt zijn dier te verliezen door ziekte.

Riemer heeft een geitje als huisdier, kun je daar evenveel van houden als van een hond?

Hebben de kinderen zelf wel eens een (huis)dier verloren? Hoe voelde dat? Hoe hebben zij toen afscheid genomen van hun dier?

Zie verder ook 'Praten over taal en gevoel' waarin de thema's: vader-zoon relatie, en vriendschap verder uitgediept worden.

3c Praten over illustraties

Wanneer het kind het Boekprofiel heeft ingevuld, neemt u dit erbij. Vond hij/zij de tekeningen van Saskia Halfmouw goed passen bij het verhaal? Past haar tekenstijl bij een realistisch boek? Laat de kinderen vertellen waarom zij 'ja', 'weet niet' of 'nee' invulden.

Zijn er tekeningen met een sterk gevoel? Zijn er tekeningen die 'zonder woorden vertellen wat er gebeurt'?

Welke tekening staat op een goede plaats in het boek?

Vraag verder wat zij van de illustraties vinden, ook los van het verhaal. Spreekt de tekenstijl hen aan? Laat ze vertellen of de kinderen en situaties op de tekeningen 'levensecht' (realistisch) zijn. Zouden het ook foto's geweest kunnen zijn?

Kunnen ze vertellen hoe de illustrator tekent: veel lijntekeningen, veel ingekleurde vlakken, of een combinatie daarvan.

Vergelijk met de kinderen de tekeningen in dit boek eens met die in een ander boek. Zoek een boek uit waarin de illustrator een heel andere stijl van tekenen heeft. Laat de verschillen in tekenstijl benoemen. Let op zaken als: grote lijnen – details, bijna alleen lijnen – vlakken, realistisch – schetsmatig, sfeer die de tekeningen oproepen.

De omslagillustratie

Wat zie je hier over de Mond en Klauw Zeer? Hoe heeft Saskia Halfmouw ervoor gezorgd dat we denken dat de auto voorbijrijdt? Kunnen de lezers zien hoe Riemer zich voelt? En wat vinden ze van Kanjer? Hoe zou die zich voelen?

Tekening op bladzijde 23

Hoe zou Riemer zich op deze tekening voelen? Weten de kinderen nog waarom Riemer zich zo voelt?

Tekening op bladzijde 40

Weten ze nog wat er hier aan de hand is? Kunnen ze zien hoe Niels zich voelt en wat zijn vader ervan vindt?

Tekening op bladzijde 87

Kunnen ze zien hoe de mensen op de tekening zich voelen? Hoe heeft de illustratrice dat duidelijk gemaakt? Laat ook eens expliciet naar het hondje kijken. Hoe is duidelijk hoe het hondje zich voelt? Wijs eens op de oren en op de staart.

Tekening op bladzijde 100

Welke verschillen zie je tussen Riemer en Kanjer? Hoe heeft de tekenares dit duidelijk gemaakt?

4 Verwerking

Hierna volgt een aantal kopieerbladen voor verdere verwerking:

- 4a Boekprofiel;
- 4b Brief aan Riemer;
- 4c 'Eigen mening'-blad;
- 4d Creatieve schrijfo opdracht;
- 4e Titelblad.